

[O. Mathiasen.]

brug. Enhver er klar over, at det drejer sig om at finde ud af, hvordan vi får standset eller i hvert fald hæmmet den stadig stigende udvandring — eller indvandring, om man vil — fra landbrug til byerhverv. Jeg går ud fra, at det er den almindelige opfattelse, at denne udvandring må hæmmes, hvis resultatet ikke skal blive, at dansk landbrug kommer til at sakke bagud, det landbrug, som man vel stadig må anse for at være det bærende erhverv i landet.

Som forholdene udvikler sig, er det, så vidt jeg kan se, ikke muligt for landbruget at optage sit eget fødselsoverskud, og det vil ikke være muligt at fremskaffe de produkter i tilstrækkelig mængde, som er nødvendige dels til landets eget behov, dels til den udførsel, som må til, hvis vi skal bevare balancen i valutaforholdene. Hvis der skal sikres en stigende produktion af landbrugsprodukter til hjemmeforbrug og eksport, må det efter min mening være en forudsætning, at en væsentlig del af det stadig aftagende landbrugsareal drives så intensivt som muligt, d. v. s. især med en stor husdyrproduktion. Men den hidtidige udvikling i landbruget synes at gå i retning af mindre husdyrhold, vel væsentlig på grund af mangel på arbejdskraft, men også af andre grunde. Jeg tror, det er den almindelige opfattelse, at husdyrene er noget ganske fundamentalt i landbruget. Derfor er det vigtigt at sikre en brugsstørrelse, hvor man er henvist til den mest intensive drift, og det mener jeg gælder husmandsbrugene. Det drejer sig altså om at få en så effektiv udstykning til husmandsbrug som muligt.

Og her kommer jeg så til det sidste spørgsmål, jeg gerne vil røre ved. Det er en kendsgerning, som man ikke behøver at komme nærmere ind på, at jordudstykningsen i de senere år er dalet katastrofalt; i virkeligheden er der næsten ingen stigning i oprettelsen af selvstændige husmandsbrug. Jeg har forbindelse med en hel række personer inden for husmandsbevægelsen, husmandsforeningerne o. s. v., og jeg tror, det er rigtigt, når man siger, at når der ikke er flere ansøgere til statshusmandsbrugene, skyldes det, at man ved i forvejen, at der ikke er jord til rådighed. Flere af disse husmandsførere har sagt til mig, at hvis

der bare var jord nok, ville det strømme til med ansøgere, og at man også er i stand til i de allerfleste tilfælde at skaffe de penge, der skal til, for at en husmand kan overtage et sådant brug.

Jeg så i juleferien en meget interessant beregning, der er foretaget på en af vore kendte husmandsskoler. Skolens leder havde spurgt de unge landmænd, der var elever på skolen, hvor meget de havde sparet op i den tid, de havde arbejdet ved landbruget, enten hjemme eller som medhjælper hos fremmede; og det var en meget optimistisk opgørelse, for de unge elever oplyser, at de har sparet fra 10 500 til 30 780 kr. op fra 14 års alderen og op til 25-30 års alderen. Selv om der her vel nok er tale om nogle af de bedste af vore unge landmænd, så siger det i hvert fald, at de kan spare penge op, og at de også gør det, således at de fuldt ud er i stand til at betale de penge, der kræves, for at de kan få et statshusmandsbrug. Det er altså ikke her, der er noget i vejen. Det er heller ikke, fordi de unge landmænd ikke er dygtige nok til at passe den bedrift, de får betroet. Alle husmænd, jeg har talt med, siger, at det er meget sjældent, statshusmænd må gå fra deres brug i utide.

Men hvad er der så i vejen? Det kan siges ganske kort. Der er nemlig kun én ting i vejen: der mangler jord; der er ikke jord nok til rådighed. Jeg vil gerne i denne forbindelse rette nogle spørgsmål til den højtærede landbrugsminister — jeg ved, at der her er tale om forhold, som han er helt klar over —: er der ikke mulighed for, at der kan skaffes mere landbrugsjord frem til udstykning til statshusmandsbrug? Bli- ver statens jordlovsudvalgs forkøbsret fuldt udnyttet? Kan man ikke udvide denne forkøbsret? Er man helt fremmed for tanken om at benytte mere radikale metoder for at få jord til rådighed? Er man fremmed for tanken om at finde frem til andre brugs- og driftsformer, f. eks. andelsbrug og kooperative foretagender? Og til allersidst: er man helt fremmed for tanken om at ekspropriere jord fra de store jordbesiddelser, hvis det anses for nødvendigt og opportunt?

Givet er det efter min mening, at dansk landbrug i den kommende tid vil komme ud for store problemer, som vil give anledning til mange spekulationer og overvejelse